

Muljeid suurejooneliselt etnoloogide ja antropoloogide maailmakonverentsilt Indias

Etnoloogide ja antropoloogide (IUAES-WAU) 19. maailmakonverents “Marginalities, Uncertainties, and World Anthropologies: Enlivening Past and Envisioning Future” toimus 14.–20. oktoobrini New Delhis ning järelkonverents “Anthropology and Digital Cultures” 26. ja 27. oktoobril Hyderabadis Indias.

Plenaarettekannetes rõhutati vajadust kaasata kultuuriuurijaid rohkem globaalsete probleemide lahendamisse. Teadvustati antropoloogide, folkloristide ja muude külgnevate erialade teadlaste ekspertteadmiste praktilise rakendatavuse potentsiaali, nentides et need saavad olulisel määral täiendada teiste erialade ekspertide panust poliitikate ja otsuste kujundamisel seoses aktuaalsete teemadega nagu kliimakriis, rohepööre, vähemuste (sh traditsioonilise eluviisiga etniliste rühmade) õigused või rände- ja migratsiooniproblemaatika. Ootuspäraselt tulid korduvalt jutuks COVID-19 pandeemiaga kaasnenud probleemid eelkõige marginaalsetele rühmade kontekstis, ent ka omandatud õppetunnid ja kohanemiskiivid (näiteks muutused rituaalides, religioonis, elatusalades). Toimunud ja käimasolevate kriiside valguses püüti visandada antropoloogia ja etnoloogia kui teadusharu tulevikusuundumusi ja -visioone.

Kuna tegemist oli suure maailmakonverentsiga, oli esimesteks konverentsipäevadeks planeeritud lausa kakskümmend paralleelpaneeli, kuid tegelikkuses selgus, et paljud esinejad ei olnud saanud kohale tulla, mistõttu otsustamiskeskused, millist paneeli kuulamiseks valida, pisut vähenesid. Lisaks ettekandepaneelidele oli võimalik osa saada rikkalikust antropoloogiliste filmide programmist ning tutvuda uusima teemakirjanduse väljapanekuga, mis sisaldas igati kõrgel tasemel uurimusi, millest nii mõnestki pole Euroopas tõenäoliselt kuuldudki.

Reet Hiimäe pidas ettekande põhikonverentsi paneelis “Spiriting Technologies of Affect, Feeling Detachment: Dynamics of (Re)Shaping Marginality, Uncertainty, and Wellbeing through Spiritual Practices”, rääkides naiste privaatsetest leinarituaalidest, mis sisaldavad samaaegselt nii afektiivsust ja teadlikku kontaktiloomet leinatavaga kui ka distantse tekitamist leinakogemusest. Samas paneelis oli ettekandeid, mis puudutasid väga erinevaid kultuure ja marginaalseid rühmi, sealhulgas ettekanne Kirde-Taimaa spirituaalse sümbolikaga tätoveeringuid tegevast mungast ja tema klientidest, uurimus ühest Jaapani geitaustaga vaimumeediumist ning käsitlus moodustest, kuidas Lääne-Aafrika nelipühilised ravivad seestunud inimesi ning vahendavad seda digitaalsete platvormide kaudu. Põnev oli näha, et hoolimata erinevatest kultuurikontekstidest oli ettekannetes täheldatav teatav ühisosa, mis andis alust elavaks diskussiooniks.

Andrus Tins esines samuti põhikonverentsil, rääkides paneelis “Digital Culture: Continuities of the Physical and Virtual Worlds” teemal “Digital space as a coping resource: insecurities and hopes on the Estonian online forums regarding the Green New Deal”. Kuigi digitaalsetele teemadele olid pühendatud mitmed paneelid ka põhikonverentsil

Delhis, töötas põnevam tulla spetsiaalselt digitaalsusega seotud teemadele pühendatud järelkonverents Hyderabadis. IUAES-WAU maailmakonverentside raames oli see esimene kord, kui digitaalsele kultuur uurimisele oli pühendatud eraldi mitmepäevane järelkonverents. Paljuski keskenduti järelkonverentsil digitaalsete vahendite kasutamisele museaalide ja antropoloogiliste materjalide säilitamisel ja populariseerimisel, samuti nendega seotud õppetöös. Kuid esindatud olid ka otsesemalt virtuaalselt avalduvaid nähtusi puudutava antropoloogilise ja folkloristliku materjali uurimisega seotud ettekanded. Osalt jäi siiski mulje, et digitaalsus on saanud juba nii kultuuriomaseks, et seda ei panda võrreldes mitte-digitaalse kultuuriga võrdväärselt tähele, ent ometi vajab see valdkond arvestades tänapäeva igapäevaelu digitaalsuse määra tõsisemat tähelepanu. Ehk teisisõnu: spetsiaalsel järelkonverentsil oli kultuuride ja ühiskondade antropoloogiline uurimine digisfääri kaudu pigem vähe esindatud. Tõenäoliselt on selle üks põhjuseid asjaolu, et enamasti olid järelkonverentsi paneelide eestvedajad ja ettekannete pidajad india lased ja nende uurimistraditsioonid on klassikalise mat laadi. Samuti on Indias säilinud rohkelt hõimukultuure, mille puhul ollakse n-ö päästekogumise faasis ehk siis püütakse talletada pigem nende digitaalse-eelset kultuurietappi, kuna mobiiltelefonid ja internet on kiirelt jõudmas ka nendesse piirkondadesse.

Leidus ka klassikalistel välitöödel põhinevaid uurimusi/ettekandeid, mis käsitlesid ilminguid seoses elutegevuse liikumisega digitaalsetesse sfääridesse. Näiteks oli üks ettekanne pühendatud ühe Himaalaja jalamil elava hõimu traditsioonilise elulaadi kirjeldamisele ühiskonnas toimuvate suurte digitaalsete muutuste valguses. Selle traditsiooniliselt kaubandusega tegeleva hõimu liikmed reisivad sesoonselt oma toodetud kauba müümiseks rohkem kui 2000 km kaugusele. Kui muidu on tänapäeval oluline osa kaubandusest liikunud veebiplatvormidele, siis selle hõimu esindajad väitsid uurijatele, et neil on kaubamüümine otsekontaktide kaudu geenides ja katsed veebi teel majandustegevust arendada pole õnnestunud.

India elu-olu üldiselt oli varasemast uuendusmeelsema ja progressiivsema õhustikuga. Kuna India võõrustab 2023. aastal G20 tippkohtumist, oli selleks valmistudes tehtud paljudes kohtades ulatuslikke korrastusi, loodud uut haljastust, tänavavalgustust ja kaunistusi. Veel digitaalsest kultuurist: natuke ootamatu elamuse saime supermarketis, kus kassas küsiti esimese asjana mobiilinumbrit, sest kauplus tunnistas peamise maksevahendina mobiilipõhist digimakset. Sularahas maksta oli võimalik, aga tagastusraha kassades ei olnud ja seetõttu sai maksta ainult ümmargusi summasid. Digiteemadele pühendatud konverentsi toimumispaik Hyderabad on moodne linn, kus kõikjal on näha kõrghoonetega uuselamurajoone, võrreldes Delhiga on linnapilt palju läänelikum. Selle piirkonna külastamine lisaks Delhile oli kultuuriliselt rikastav.

Reet Hiiemäe, Andrus Tins